

INNHOOLD

1. INNLEDENDE BESTEMMELSER.....	2
2. DOKUMENTRANG.....	2
3. RETT OG PLIKT TIL Å BENYTTE AVTALEN.....	2
4. LEVERANDØRENS ANSVAR.....	3
5. PRISBESTEMMELSER.....	3
6. FAKTURERING OG BETALING.....	4
7. EIENDOMSRETT.....	4
8. LEVERINGSBETINGELSER.....	4
9. MONTERING/INSTALLASJON.....	5
10. RETURRETT AV VARER.....	5
11. FORSINKELSER.....	6
12. FEIL OG MANGLER.....	6
13. MISLIGHOLD.....	6
14. PRODUKTOPPLYSNING/SAMARBEID.....	7
15. TAUSHETSPLIKT.....	7
16. ENDRINGER OG OPPSIGELSE.....	7
17. FORLENGELSE AV AVTALEN.....	7
18. TRANSPORT AV AVTALEN.....	7
19. LEVERANDØRENS INSOLVENS.....	7
20. MARKEDSFØRING.....	8
21. ETISK HANDEL/LØNNS- OG ARBEIDSVILKÅR.....	8
22. RETURORDNING FOR EMBALLASJE OG VARER.....	8
23. AVTALETOLKING, LOV OG TVISTELØSNING.....	9

1. INNLEDENDE BESTEMMELSER

1.1 VIRKEOMRÅDE

De følgende avtalevilkårene gjelder kjøp foretatt av Hedmark fylkeskommune og Oppland fylkeskommune inklusive alle virksomheter og avdelinger. Disse avtalevilkårene gjelder også alle andre virksomheter nevnt i konkurransegrunnlaget. Disse avtalevilkårene gjelder hvis ikke annet er avtalt i spesielle avtalevilkår. Avvik fra disse betingelsene kan bare skje etter skriftlig avtale mellom Leverandøren og Kunden.

Standardvilkår utarbeidet av Leverandøren eller andre får ikke anvendelse uten at dette er skriftlig avtalt mellom partene.

1.2 DEFINISJONER

- Avtalen er alle kontraktdokumentene, jfr pkt 2
- Delivered Duty Paid (DDP) betyr at selger leverer varen til kjøper klarert for import, og ulosset fra det ankomne transportmiddel på det angitte bestemmelsessted. Selger bærer all risiko og alle kostnader forbundet med å bringe varen frem hertil, inkludert, hvor det er påkrevet, enhver toll (som innebærer ansvaret for og risikoen med å oppfylle alle tollbestemmelser og kostnader ved tollbehandlingen, samt alle tollavgifter, skatter og andre gebyrer) for import i ankomstlandet.
- Fakturadato er datoen faktura er utstedt.
- INCOTERMS er internasjonale leveringsbetingelser. Incoterms handler grunnleggende om å fordele kostnader, risiko og ansvar for eksport- og importformaliteter mellom selger og kjøper ved forsendelse av varer.
- Kontraktspartner er Kunde og Leverandør.
- Kunden er hele fylkeskommunens virksomhet som juridisk person.
- Leverandør er den som leverer produkter etter denne kontrakt.
- Produkt er fellesbetegnelse for vare og tjeneste.
- Salgsdokument er i disse avtalevilkårene å forstå som faktura.
- Spesifiserte produkter er de produkter som er spesifisert i konkurransegrunnlaget og som det er bedt om priser for. Andre produkter er ikke-spesifiserte produkter.
- Force majeure; Følgende omstendigheter skal betraktes som force majeure (fritaksgrunner) dersom de inntreffer etter avtalens inngåelse og hindrer dens oppfyllelse:

Krig, opprør eller indre uroligheter, beslutning av offentlig myndighet, naturkatastrofe, avbrudd i den offentlige kraftforsyning eller i den alminnelige samferdsel, betydningsfull arbeidskonflikt eller brann eller annen omstendighet av liknende karakter og inngripende betydning.

1.3 SKRIFTLIGHET

Meldinger, varsler, krav osv. som avtaledokumentet krever avgitt skriftlig, skal avgis den andre parts utpekte kontaktperson. Skriftspråket for alle dokumenter skal være norsk om ikke annet er avtalt.

2. DOKUMENTRANG

Dersom kontraktdokumentene inneholder bestemmelser som strider mot hverandre, skal dokumentene gjelde i denne rekkefølge:

- Signert avtaledokument
- Spesielle avtalevilkår
- Konkurransegrunnlag med vedlegg inkl standard avtalevilkår
- Leverandørens tilbud

3. RETT OG PLIKT TIL Å BENYTTE AVTALEN

Ved rammeavtaler er alle Kundens virksomheter forpliktet til å benytte inngått avtale, så sant ikke annet følger av dokumenter med høyere rang, se denne avtalens punkt 2.

Unntak I: I noen tilfeller er det behov for å trene enkelte elever i grunnleggende samfunnsaktiviteter. En øvelse er å disponere penger, sette opp budsjett og gjøre innkjøp i butikk. Slike kjøp skal kunne gjøres utenom inngåtte rammeavtaler.

Unntak II: Hvis oppdragsgiver leier lokaler, står oppdragsgiver fritt til å benytte huseiers egne avtaler eller følge huseiers anbefaling om f.eks. hvilke håndverkere som skal benyttes. Oppdragsgiver er i disse tilfellene ikke forpliktet til å benytte inngått rammeavtale, og er heller ikke forpliktet til å betale rammeavtaleleverandør kompensasjon for tapt fortjeneste.

Dersom Kunden i løpet av avtaleperioden skiller ut deler av driften til egne rettssubjekter (f eks aksjeselskap, stiftelse el) skal disse ha opsjon på innen rimelig tid å tilknytte seg

inngått avtale på opprinnelige vilkår. Eventuell utskillelse vil kunne redusere leveransens omfang.

Hedmark og Oppland fylkeskommuner skal slås sammen til ny juridisk enhet. Etter sammenslåingen vil avtalen fortsette å gjelde for det geografiske området som avtalen omfattet før sammenslåingen. Oppdragsgiver skal ha rett til å si opp avtalen med 3 måneders oppsigelsesfrist etter sammenslåingen.

4. LEVERANDØRENS ANSVAR

4.1 IHHT AVTALEN

Leverandøren er ansvarlig for at alle leveringer i henhold til denne avtale blir levert i overensstemmelse med avtalens vilkår. For tjenesteleveranser skal leverandøren i tilbudet ha definert alle ytelser som skal være Kundens ansvar.

4.2 LOV- OG FORSKRIFTSKRAV

Det kreves at tilbudte varer produseres iht. produsentlandets lov- og forskriftskrav.

De produkter som leveres Kunden skal til enhver tid være i overensstemmelse med norske lover og forskrifter.

4.3 ARBEIDSGIVERANSVAR

Kunden skal ikke anses som arbeidsgiver for Leverandørens personell, selv om slikt personell utfører leveransen eller deler av denne i samarbeid med Kunden.

4.4 NØKKELPERSONELL

Dersom Avtalen utpeker nøkkelpersonell hos Leverandøren, skal utskifting av slikt personell på forhånd godkjennes skriftlig av Kunde. Godkjennelse kan ikke nektes uten saklig grunn.

4.5 PERSONELLBYTTE

Leverandøren skal på egen bekostning og uten ugrunnet opphold sørge for utskifting av personell som etter Kundens vurdering opptrer på en klanderverdig måte eller som er uegnet til å utføre Leveransen.

4.6 ANSVAR FOR UNDERLEVERANDØR

Leverandøren kan engasjere en underleverandør for å bistå seg i forbindelse med de oppgavene leverandøren har under avtalen. Kunden skal varsles om engasjementet. Dersom Leverandøren engasjerer underleverandører til å utføre

arbeidsoppgaver som følge av denne avtalen, er Leverandøren ansvarlig for underleverandørens utførelse av oppgavene på samme måte som om han selv sto for utførelsen. Kunden forholder seg til leverandøren som om det var leverandøren selv som stod for utførelsen. Også underleverandører må følge avtalens vilkår.

Oppdragsgiver er ikke part i forholdet mellom leverandør og deres underleverandører.

5. PRISBESTEMMELSER

5.1 VALUTA

Alle priser og kostnader skal være angitt i NOK.

5.2 ENDRINGER I VALUTAKURS

Endringer i valutakurs (minimum +/- 5 %) kan gjøres gjeldende fra begge parter for den valutaavhengige andelen av prisgrunnlaget. Utgangspunktet skal være gjennomsnittlig salgskurs for den aktuelle valutaen fra Norges Bank for den måned tilbudet er gitt, sammenliknet med gjennomsnittskurs for de tre siste måneder, før anmodning om prisjustering sendes.

Melding om endring skal skje med 1 (en) måneds varsel, men trer først i kraft når den annen part har godkjent prisendringen. Grunnlaget for endring må dokumenteres.

5.3 FAST PRIS EKS MVA

Dersom ikke annet er avtalt, er prisen fast og eksklusive merverdiavgift.

For varer skal prisen inkludere emballasje, toll og frakt, skatter og andre avgifter.

For tjenester er fastpris, time- eller kostnadssatser ikke gjenstand for regulering med mindre annet er avtalt. Endres skatte- og avgiftsbestemmelser på en måte som innvirker på prisen, kan prisen endres tilsvarende etter framleggelse av dokumentasjon.

5.4 TILBUD/KAMPANJER

Hvis Leverandøren i avtaleperioden tilbyr markedet spesielle tilbud/kampanjer, hvor prisene i slike tilfeller er lavere enn de avtalte betingelser etter denne avtale, skal Kunden tilbys de samme betingelsene.

6. FAKTURERING OG BETALING

6.1 KVANTUM

Det skal kun faktureres for levert kvantum. Kunden betaler ikke for ytelser og kvantum utover det bestillingen omfatter uten at disse og prisen for disse, er skriftlig godkjent av Kunden.

6.2 FORSKUDDSBETALING

Forskudd vil ikke bli utbetalt, dersom ikke annet er avtalt.

6.3 BETALINGSBETINGELSER

Dersom ikke annet er avtalt er betalingsbetingelsen 30 dager. For å sikre rettidig betaling må Kunden ha mottatt leveransen, og ha faktura i hende senest fire dager etter fakturadato. Hver ordre skal faktureres separat.

Betaling innebærer ingen godkjenning av leveransen.

All fakturering skal være avsluttet innen rimelig tid etter at kontraktsforholdet er avsluttet, og senest innen 6 måneder.

6.4 FAKTURASPEKIFIKASJON

Faktura skal utstedes i henhold til gjeldende forskrift om bokføring.

Fakturaer skal referere til virksomheten, leveringsadressen og ansattnummer.

Faktura skal leveres i EHF-format via ELMA (Elektronisk Mottaker Adresseregister).

Fakturaer som har mangler iht overnevnte, vil bli returnert. Det vil ved mangler ikke bli akseptert påløpne renter eller gebyrer.

6.5 KREDITNOTA

Når det utstedes ny faktura til erstatning for allerede avsendt faktura, skal det også utstedes en kreditnota som reverserer opprinnelig faktura. Kreditnota skal alltid sendes Kunden.

6.6 FORSINKELSESENTE

Hovedregel

Dersom forfalte beløp ikke betales rettidig, betales gjeldende morarente etter fremsatt krav i henhold til den til enhver tid gjeldende lov om renter ved forsinket betaling.

Unntak

Forsinkelsesrenter aksepteres ikke dersom sen innbetaling fra Kunden skyldes mangelfull eller uoverensstemmende dokumentasjon, pakkseddel, følgebrev, faktura etc fra Leverandøren eller kvalitetssvikt i leveransen.

6.7 FAKTURAGEBYR

Fakturagebyr og andre former for tillegg aksepteres ikke, med mindre annet er avtalt på forhånd.

6.8 PERIODISERING

Fakturering for leverte produkter skal skje i samme regnskapsår som produktene leveres.

7. EIENDOMSRETT

Varer som leveres etter denne avtalen blir Kundens eiendom fra og med betalingstidspunktet.

For finansieringsformer som leie og leasing er varen Leverandørens eller utleiers eiendom.

8. LEVERINGSBETINGELSER

8.1 EMBALLERING

Leverandøren forplikter seg til å emballere alle forsendelser på en sikker og forsvarlig måte.

8.2 LEVERING

Leveringstid og leveringsfrekvens avtales nærmere mellom Leverandør og Kunde, og er bindende.

Om levering skjer før avtalt leveringstid, uten at dette er skriftlig avtalt med Kunden på forhånd, skjer det for Leverandørens risiko og regning.

Levering skal anses å ha skjedd når varen er mottatt på avtalt sted og det er kvittert for mottatt vare.

Leveringsbetingelsene er: Fritt levert den enkelte virksomhet på anvist sted. Leverandøren er ansvarlig for fjerning av emballasje og montering av varen hvis dette er avtalt.

8.3 FØLGESDEL

Følgeseddel skal følge med hver forsendelse. Følgeseddel skal inneholde:

- Leverandørens navn og adresse

- Leverte varer og antall, samt antall kolti
- Kundens bestillingsnummer og navn, hvis anført
- Kundens vareadresse

8.4 DOKUMENTASJON

Nødvendig dokumentasjon for drift og vedlikehold, og annen dokumentasjon som måtte være avtalt og spesifisert i bestillingen, skal følge varen ved levering.

8.5 KONTROLL AV LEVERANSEN

Kunden er forpliktet til uten ugrunnet opphold etter mottak å kontrollere at leveransen er i samsvar med bestillingen. Dersom leveransen ved slik kontroll ikke er i samsvar med bestillingen, har Kunden rett til å avise varen. Kunden skal gi Leverandøren umiddelbar skriftlig beskjed om dette. I slike tilfelle anses levering for ikke skjedd.

Dersom leveransen ikke avvises, får reglene i punkt 13 om mislighold anvendelse overfor den mangelfulle del av leveransen.

8.6 RESTLEVERING

Eventuell restlevering skal finne sted senest én uke etter hovedlevering dersom ikke annet er avtalt. Tidspunkt for restlevering skal gis ved ordrebekreftelse.

8.7 PRODUKTKNAPPHEIT

Leverandøren er forpliktet til å levere de produkter som avtalen gjelder innenfor den avtalte leveringstid, jf punkt 8.2 om leveringstid. Ved produktknapphet skal Leverandøren gi Kunden høyeste prioritet, og dette skal kunne dokumenteres. Dersom produktet ikke kan leveres innen rimelig tid, gjelder punkt 8.8 om bruk av annen leverandør.

8.8 BRUK AV ANNEN LEVERANDØR

Må produktene anskaffes fra annet sted, kan den kontraktfestede Leverandør bli gjort økonomisk ansvarlig. Dersom Leverandøren holdes økonomisk ansvarlig, kan Leverandøren henwise til annen leverandør hvor den enkelte virksomhet skal plassere ordren, inntil den valgte Leverandør igjen er leveringsdyktig. Avtalte betingelser vil da gjelde.

8.9 VARSEL VED FORSINKELSE

Dersom Leverandøren ikke greier å overholde avtalt leveringstid, skal Kunden uten opphold bli varslet skriftlig.

8.10 OM KUNDEN IKKE KAN MOTTA TIL AVTALT TID

Dersom Kunden ikke kan motta det bestilte produktet til avtalt tid, skal Kunden umiddelbart underrette Leverandøren skriftlig med beskjed om hvordan Leverandøren skal forholde seg.

Kunden betaler de bestilte produktene slik opprinnelig forutsatt og dekker for øvrig de merkostnader Leverandøren måtte ha som følge av slik forsinkelse, dersom Leverandøren har gått frem på en rimelig måte.

9. MONTERING/INSTALLASJON

9.1 INNLEDNING

For monteringsarbeider som inngår i leveransen gjelder bestemmelsene i punktene 9.2 til 9.5.

9.2 KUNDENS YTELSE

Leverandøren skal i god tid før montering/installasjon finne sted, framlegge en plan for alle ytelser som Kunden skal stå for ifølge avtalen.

9.3 KOSTNADER

Dersom montering/installasjon utføres etter en fast avtalt pris, omfatter denne alle utgifter og ytelser som ikke er spesielt unntatt i bestillingen, samt idriftsettelse og prøvedrift hvor dette er avtalt.

9.4 IHHT LOVER OG REGLER

Monteringsarbeidet skal utføres innenfor rammen av de forskrifter, arbeidsordninger, arbeidsreglement og sikkerhets- og kontrollbestemmelser som gjelder på arbeidsstedet.

9.5 FORSIKRING

Under og i forbindelse med monteringsarbeid, skal Leverandør besørge nødvendig og tilstrekkelig forsikringsdekning for arbeid og materiell frem til overtakelsestidspunktet, samt ha ansvar for skade som påføres Kunden eller Kundens samarbeidspartnere eller annen persons liv, helse eller eiendom, frem til overtakelsestidspunktet, i den grad dette ikke dekkes av Kundens egne forsikringer.

10. RETURRETT AV VARER

Kunden har rett til å returnere ubrukte varer for full kredit, forutsatt at de er i originalemballasje og for øvrig i fullgod

stand og salgbare. Retur må skje innen 30 dager fra levering. Kunden skal gi Leverandøren skriftlig beskjed før retur finner sted. Kunden skal i slike tilfeller betale returkostnader.

Ved retur som skyldes feil og mangler, jf. punkt 12 om feil og mangler, belastes returkostnadene Leverandøren.

Det skal ikke belastes gebyrer (administrasjonskostnader e.l.) hverken ved feilbestilling eller retur av varer.

11. FORSINKELSER

11.1 KONVENsjONALBOT

Ved forsinkelser i forhold til avtalefestede leveringsfrister, som ikke skyldes force majeure (se definisjon punkt 1.2) eller andre forhold godkjent av Kunden, kan Kunden kreve konvensjonalbot. Kundens krav om konvensjonalbot vil bli gjort gjeldende uten noen dokumentasjon av økonomisk tap eller skade. Kunden kan kreve dekket ytterligere dokumenterte økonomiske tap utover avtalt konvensjonalbot etter vanlige erstatningsrettslige regler.

11.2 KONVENsjONALBOTENS STØRRELSE

Konvensjonalbotens størrelse beregnes til 0,5 % pr. virkedag av verdien av den del av leveransen som påvirkes av forsinkelsen, så lenge forsinkelsen vedvarer. Konvensjonalboten skal alltid utgjøre minimum NOK 1.000,- pr virkedag inntil levering finner sted. Konvensjonalbotens størrelse begrenses likevel oppad til 20 % av totalverdien av leveransen.

11.3 DOKUMENTASJON AV FORCE MAJEURE

Eventuell force majeure skal dokumenteres av Leverandøren.

12. FEIL OG MANGLER

12.1 STANDARD OG KVALITET

Produktet skal være i overensstemmelse med den standard og kvalitet som beskrevet i konkurransegrunnlaget og i tilbudet fra Leverandør. Varer skal være merket iht. norsk lov. Det regnes som mangel dersom produktet ikke holder den kvalitet eller standard som er avtalt.

12.2 AVVISNING AV LEVERANSEN

Hvis en leveranse, eller del av leveransen, ikke tilfredsstillende krav og betingelser bestillingen fastsetter, kan Kunden avvise leveransen eller deler av den. Kundens

kvalitetskontroll og godkjenning fritar ikke Leverandøren for de forpliktelser Leverandøren har påtatt seg i henhold til bestillingen. Manglende kvalitetskontroll fra Kundens side, utover undersøkelsesplikten iht. kjøpsloven, medfører ingen reduksjon av Kundens rettigheter.

12.3 KOSTNADSFRI LEVERING AV RETT YTELSE

I tilfeller av feil levering som skyldes forhold Leverandøren har ansvaret for i henhold til avtalen, plikter Leverandøren å levere Kunden den bestilte varen uten ekstra kostnad.

12.4 GARANTI

Dersom ikke annet er avtalt, påtar Leverandøren seg i de første 24 måneder etter at leveransen er mottatt, ansvar for feil og mangler som måtte påvises ved produkter som leveransen omfatter. Nevnte garantitid skal likevel ikke være kortere enn det som vanligvis gjelder for produktet. Leverandøren skal i denne garantitid snarest mulig og for egen regning, bytte ut defekte deler eller reparere materiellet, slik at de leverte produkter er uten feil og mangler av noe slag. Denne garanti omfatter bare feil som oppstår ved riktig lagring og bruk av materiellet og som ikke skyldes normal slitasje.

12.5 GARANTI FOR NYE/REPARERTE DELER

For deler som er skiftet ut eller reparert påtar Leverandøren seg de samme forpliktelser som for det opprinnelige materiellet, regnet fra det tidspunkt reparasjonen eller utskiftningen er foretatt.

12.6 REKLAMASJONSFRIST

Kunden taper sin rett til å gjøre mangler gjeldende dersom han innen rimelig tid etter at han oppdaget eller burde ha oppdaget dem, ikke gir Leverandøren melding som angir hva slags mangler det gjelder. Reklamerer ikke kunden innen to år etter den dag han overtok produktet, kan han ikke senere gjøre mangler gjeldende. Dette gjelder ikke hvis Leverandøren ved garanti eller annen avtale har påtatt seg ansvar for mangler ved produktet i lengre tid.

13. MISLIGHOLD

13.1 VESENTLIG MISLIGHOLD – HEVING

Ved vesentlig mislighold av avtalen kan denne heves av begge parter med øyeblikkelig virkning. Som vesentlig mislighold regnes blant annet:

- Leverandørens produkter og service er av en vesentlig dårligere kvalitet/ytelse/funksjonalitet enn forutsatt i avtalen
- At leverandør ikke kan levere til alle kundens virksomheter som er omfattet av avtalen
- Vesentlig brudd på spesielle avtalevilkår
- Gjentatt mislighold, jf punkt 13.2
- At leverandøren ikke etterlever pliktene i punktene 21.1 og 21.2 om lønns- og avtalevilkår og ILOs kjernekonvensjoner.

13.2 GJENTATT MISLIGHOLD - HEVING

Gjentatt mislighold fra partenes side kan betraktes som vesentlig mislighold og gir partene rett til heving av kontrakten uten kostnader. Som mislighold regnes blant annet:

- Betalingsforsinkelser
- Leveringsforsinkelser
- Leverandøren fakturerer til høyere priser enn avtalt
- Feil og mangler ved avtaleprodukter
- At Kunden ikke benytter avtalen som forutsatt, men kjøper fra andre leverandører
- Service- og forhandlernettt ikke fungerer etter forutsetningene

13.3 AVHJELP/PRISAVSLAG

Dersom det foreligger mangel ved produktet, kan Kunden enten kreve mangelen avhjulpet (retting eller omlevering) for Leverandørens regning og risiko, eller kreve prisavslag.

Dersom Leverandøren ikke innen rimelig tid foretar det nødvendige for å avhjelpe mangelen eller gir prisavslag, har Kunden rett til å heve kjøpet.

13.4 ERSTATNING

I tillegg til heving eller prisavslag, kan Kunden kreve erstatning etter vanlig erstatningsrettslig regler.

14. PRODUKTOPPLYSNING/SAMARBEID

14.1 PRODUKTOPPLYSNING

Når avtalen er inngått skal Leverandøren ta kontakt med Kundens virksomheter som omfattes av avtalen, for å gi nødvendige produktopplysninger og informasjon om leveringsforhold. Dette skal inkludere varekatalog og oppdatering av denne. Leverandøren skal levere produktopplysninger (sikkerhetsdatablad) for alle varer hvor

dette er lovpålagt. Ellers gjelder den til enhver tid gjeldende lov om produktkontroll.

14.2 BRUKEROPPLÆRING

Leverandøren skal i nødvendig grad gi brukeropplæring på egnet sted for å sikre en faglig og økonomisk riktig bruk av produktene, uten kostnader for Kunden.

14.3 UTPRØVING AV NYE PRODUKTER

Kunden forbeholder seg retten til å prøve ut nye produkter i avtaleperioden, også fra andre leverandører dersom dette anses nødvendig. Eventuell utprøving koordineres av avtaleansvarlig hos Kunden.

15. TAUSHETSPLIKT

Leverandøren skal behandle alle opplysningene han får kjennskap til under gjennomføring av oppdraget for kunden som konfidensielle.

16. ENDRINGER OG OPPSIGELSE

For rammeavtaler kan endringer i organisering, budsjett og rutiner påvirke totalvolumet.

Forhold som partene ikke var klar over på tidspunktet for avtaleinngåelse, kan etter nærmere vurdering gi rett til endringer eller tillegg til avtalen. Slike eventuelle endringer eller tillegg skal være skriftlige.

Ved vesentlig endrede forutsetninger underveis i avtaleperioden, kan både Kunden og Leverandøren si opp avtalen med 6 måneders skriftlig varsel. Forut for en slik oppsigelse skal partene søke dialog.

17. FORLENGELSE AV AVTALEN

Dersom kunden ikke varsler om forlengelse av avtalen senest tre måneder før utløp av avtaleperioden, vil avtalen automatisk bli prolongert for kommende opsjonsperiode.

18. TRANSPORT AV AVTALEN

Ingen av partene kan overføre noen del av sine rettigheter og plikter i denne avtalen til en tredjepart uten den andre parts skriftlige godkjenning.

19. LEVERANDØRENS INSOLVENS

Dersom Leverandøren inngår en frivillig ordning eller akkord med sine kreditorer, blir satt under konkursbehandling eller

det blir fattet kjennelse eller vedtak om avvikling unntatt når formålet er sammenslåing eller omstrukturering som solvent selskap, kan Kunden si opp kontrakten med umiddelbar virkning.

20. MARKEDSFØRING

Leverandøren eller Kunden skal ikke bruke noe av innholdet i denne avtalen i reklameøyemed, uten at dette er avtalt særskilt.

21. ETISK HANDEL/LØNNS- OG ARBEIDSVILKÅR

21.1 LØNNS- OG ARBEIDSVILKÅR I NORGE

For tjenestekontrakter og tjenstedelen av varekontrakter som foregår i Norge, kreves i tråd med ILO-konvensjon nr. 94, norske lønns- og arbeidsvilkår for alle oppdrag til kunden. Leverandøren skal sørge for at tilsatte i egen organisasjon og tilsatte hos eventuelle underleverandører ikke har dårligere lønns- og arbeidsvilkår enn det som følger av gjeldende rett, forskrift om allmenngjort tariffavtale, landsomfattende tariffavtale for den aktuelle bransje, regulativ eller det som er normalt for vedkommende sted og yrke i Norge.

Med lønns- og arbeidsvilkår menes i denne sammenheng bestemmelser om minste arbeidstid, lønn, herunder overtidstillegg, skift- og turnustillegg og ulempetillegg, og dekning av utgifter til reise, kost og losji, i den grad slike bestemmelser følger av tariffavtalen.

Leverandør skal på forespørsel fremlegge dokumentasjon av lønns- og arbeidsvilkår for ansatte som medvirker til å oppfylle kontrakten, både hos leverandør og hos eventuelle underleverandører. Oppdragsgiver har rett til å overlate forespørsel og kontroll av dokumentasjon til tredjepart.

21.2 ILOS KJERNEKONVENSJONER

Varekontrakter: Det kreves at tilbudte varer er produsert/produseres, iht. ILOs kjernekonvensjoner, uansett hvor i verden produksjonen foregår og at leverandøren garanterer for dette:

- 1) Forbud mot barnarbeid
  - Konvensjon nr. 138 om minstealder for adgang til sysselsetting
  - Konvensjon nr. 182 om forbud mot og umiddelbare tiltak for å avskaffe de verste former for barnarbeid
- 2) Organisasjonsfrihet

- Konvensjon nr. 87 om foreningsfrihet og vern av organisasjonsretten
- Konvensjon nr. 98 om retten til å organisere seg til å føre kollektive forhandlinger

3) Forbud mot diskriminering

- Konvensjon nr. 100 om lik lønn for mannlige og kvinnelige arbeidere for arbeid av lik verdi
- Konvensjon nr. 111 om diskriminering i sysselsetting og yrke

4) Forbud mot tvangsarbeid

- Konvensjon nr. 29 om tvangsarbeid
- Konvensjon nr. 105 om avskaffelse av tvangsarbeid

5) Nasjonal lovgivning

Leverandøren plikter å påse at produksjon skjer i henhold til produksjonslands nasjonale lovgivning. Av særlig relevante forhold fremheves: 1) lønns- og arbeidstidsbestemmelser, 2) helse, miljø og sikkerhet, 3) regulære ansettelsesforhold, inklusive arbeidskontrakter og 4) lovfestede forsikringer og sosiale ordninger.

Leverandør skal på forespørsel legge fram dokumentasjon på at disse kravene etterleves hos vareprodusenten.

21.3 SANKSJONER

Ved brudd på kravene om etisk handel/lønns- og arbeidsvilkår, plikter leverandøren å rette bruddene innen rimelig tid og fremlegge dokumentasjon på dette. Ved vesentlige brudd har oppdragsgiver rett til å heve kontrakten.

22. RETURORDNING FOR EMBALLASJE OG VARER

Engangsemballasje: Hvis norsk produsent eller importør benytter engangsemballasje, skal Leverandøren være medlem av Grønt Punkt Norge AS eller tilsvarende returordning eller kunne dokumentere at norsk produsent eller importør har et eget system for innsamling og sluttbehandling av emballasje. Det forutsettes at et eventuelt eget system ikke innebærer noen merkostnader for Kunden.

Produsentansvarsordninger: Det eksisterer en rekke produsentansvarsordninger for utrangerte varer.

Leverandøren plikter å være medlem av de ordningene som benyttes for de vareslag som inngår i denne avtalen eller ha et eget system for innsamling og sluttbehandling av de

relevante vareslag. Det forutsettes at et eventuelt eget system ikke innebærer noen merkostnader for Kunden.

23. AVTALETOLKING, LOV OG TVISTELØSNING

23.1 AVTALETOLKING OG NORSK RETT

Ved forhold som ikke dekkes av Avtalen, gjelder kjøpsloven. Avtalen er også for øvrig underlagt og skal tolkes i samsvar med norsk rett. Dersom ett av punktene i Avtalen blir satt til side som ugyldig, skal punktet erstattes med alminnelige kontraktsrettslige prinsipper. En slik tilsidesettelse har ingen betydning for andre bestemmelser i Avtalen.

23.2 TVISTELØSING

Dersom det oppstår tvist i forbindelse med avtalen, skal tvisten forsøkes løst ved forhandlinger. Fører forhandlingene ikke fram, skal tvisten avgjøres for de ordinære domstoler ved Kundens verneting, med mindre partene særskilt blir enige om å bringe saken inn til avgjørelse ved voldgift i Norge etter bestemmelsene ihht lov 14.5.2004 nr. 25 om Voldgift. Voldgiftsspråket skal i så fall være norsk, og voldgiften skal avholdes i Oslo.

At en tvist er brakt inn til avgjørelse for domstol eller voldgift, fritar ikke i seg selv partene fra å oppfylle sine forpliktelser etter Avtalen.